

MUŽI VE ZBRANI

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA
TERRY PRATCHETT

MUŽI VE ZBRANI

Copyright © 1993 by Terry and Lyn Pratchett
Translation © 1997 Jan Karel
Cover art copyright © 1993 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-541-0

Desátník Karotka, ankh-morporská Městská stráž (Noční hlídka), si v noční košili sedl k malému stolku, zvedl tužku, chvilku ohryzával její tupý konec a pak napsal:

*Nejdražší mami a tati,
tak vám píšu, o další věci, která vás určitě hodně (a určitě mile)
překvapí, protože ze mě udělali desátníka!! To taky znamená
dalších pět tolarů za měsíc navíc a taky jsem dostal novou,
blůzu se dvěma prýmký. A nový odznak z leštěné mědi! Je to
strašlivá zodpovědnost!! A to všechno taky proto, protože
máme, kvůli Patricijovi nováčky, protože Patricij – to je ten,
jak už jsem vám psal dřívá, vládce města – si vymyslel, že
Hlídka musí zachycovat, etnické špektrum města –*

Karotka na okamžik přestal psát a vyhlédl z malého zaprášeného okna své ložnice na hladinu řeky, od níž se odrážely narůžovělé paprsky pozdně odpoledního slunce. Pak se znovu sehnul nad papír.

– čemuž tak docela nerozumím, ale musí to mít něco společného s kosmetickou fabrikou, trpaslíka Krajáče Bouřevana. Taky vám musím napsat, že kapitán Elánus, co jsem vám o něm tolikrát psal, odchází z Hlídky, protože se bude ženit a stane se z něj, vznešený gentlemoun, a já vám řeknu, my kluci z Hlídky mu to všichni přejeme. Mě například naučil všechno, co znám, kroměvá těch věcí, které jsem se naučil

sám. Skládáme se, abysme mu koupili nějaký dárek na rozloučenou, myslím to budou jedny z těch, nových časoměrů, co jim říkají hodinky, ale těch nových, které nepotřebují démonky na to, aby šly, ale jdou na péro. Taky mu tam dáme vyřít nějaký nápis, jako třeba Drahému, kapitánovi hodinky za krásné, hodinky – kamarádi z Hlídky. To je taková slovní lekrace, jako vtip. Zatím nevíme, kdo bude nový kapitán, seržant Tračník říká, že jestli to bude on, tak rezignuje, desátník Nóbhlóch –

Karotka se znovu zadíval z okna. Jeho rozlehlé počestné čelo se pokrylo sítí vrásek vyvolaných namáhavou snahou přijít na něco pozitivního, co by mohl o desátníku Nóbhlóchovi napsat.

– je také mnohem spokojenější ve své, současné hodnosti a já nejsem v Hlídce dost dlouho. Takže musíme počkat a uvidíme –

Začalo to, ostatně jako mnoho jiných příběhů, smrtí. A pohřbem, který se odehrával jednoho jarního rána, v čase, kdy mlha byla tak hustá, že zaplavila hrob a rakev ležela ukryta pod bělavým příkrovem.

Malý, špinavě šedý voříšek, hostitel takového množství rozličných psích chorob, že byl obklopen oblakem prachu, pozoroval celé dění z hromádky vykopané hlíny.

Několik starších žen z příbuzenstva plakalo. Eduard ze Mřelí neplakal a měl k tomu tři důvody. Byl nejstarší syn, třicátý sedmý hrabě ze Mřelí, a bylo Nevhodné pro hraběte ze Mřelí plakat; byl také – i když inkoust na jeho diplomu téměř ještě neoschl – vrah a vrazi nad smrtí nepláčou, jinak by proplakali celý život; třetí důvod spočíval v tom, že měl vztek. Přesněji řečeno, byl zuřivostí téměř bez sebe.

Zuřil nad tím, že si musel i na tenhle mizerný pohřeb půjčit peníze. Zuřil nad počasím, nad tímhle obyčejným hřbitovem,

nad tím, že se hluk města v pozadí během tohoto výjimečného obřadu ani trochu nezměnil. Zuřil nad historií. Ani ve snu ho nenapadlo, že to bude takhle.

Takhle to přece být *nemělo!*

Zaletěl pohledem na druhý břeh řeky, k pochmurnému obrysu Paláce, a jeho zuřivost se vzepjala a rozpadla na kusy.

Eduarda poslali do školy Cechu vrahů, protože se vědělo, že je to nejlepší škola pro ty, jejichž sociální postavení je vyšší než jejich inteligence. Kdyby vystudoval jako šašek, byl by vynalezl satiru a dělal nebezpečné vtipy na Patricije. Kdyby byl absolvoval školu pro zloděje*, vloupal by se do paláce a ukradl něco, co bylo Patriciji velmi drahé...

Jenže... poslali ho do Cechu vrahů...

To odpoledne prodal všechno, co zbylo z majetku hrabat ze Mřelí, a dal se znovu zapsat do školy cechu.

K postgraduálnímu studiu.

Byl výtečný, první student v historii cechu, který to dokázal bez trestných bodů. Jeho profesori a starší spolužáci o něm mluvili jako o člověku, na kterého je třeba dát si pozor – a protože v něm bylo něco, z čeho se i vrazi cítili nesví – nejlépe z co největší vzdálenosti.

Na hřbitově zatím osamělý hrobník zasypal jámu, která byla místem posledního odpočinku hraběte Eduarda ze Mřelí staršího.

Najednou si uvědomil, že slyší něco, co považoval za své vlastní myšlenky. Znělo to asi takhle:

Byla by tady nějaká šance na kostičku? Ne, to ne, fuj, to se nehodí, zapomeň, že jsem se o tom zmínil. Ale máš ve svém tom... jaksetoto... tašce... pár obložených chlebů s hovězím. Co takhle kdybys z nich aspoň jeden dal tomu malému hezkému pejskovi, co sedí támhle?

* Pozn. autora: *Žádného* gentlemana by však ani ve snu nenapadlo, že by se mohl stát zlodějem.

Muž se opřel o rýč a rozhlédl se.
Šedý voříšek ho upřeně pozoroval.
„Haf?“

Eduardu ze Mřelí trvalo pět měsíců, než našel, co hledal. Jeho hledání bylo komplikovanější o to, že nevěděl přesně, *co* hledá, jen to, že až to najde, pozná to. Eduard bezmezně věřil na osud. Lidé jako on se podobné víře oddávají velmi často.

Knihovna cechu patřila k jedněm z největších ve městě. V jistých specializovaných oborech *byla* největší. Ty obory se týkaly především zanedbatelné délky lidského života a způsobů, jak ho ještě ukrátit.

Eduard tam strávil mnoho času, často na nejvyšší příčce žebříku, často zahalen oblaky prachu.

Přečetl každou známou knihu o zbraních. Nevěděl, co hledá, ale nakonec to našel na okraji jinak velmi nudné a nepřesné knihy o balistice kuší. Velmi pečlivě si to opsal.

Mnoho času strávil Eduard i mezi knihami historickými. Cech vrahů byla společnost urozených mužů, rozených gentlemanů, a lidé tohoto druhu pohlížejí na celou historii jako na jistý druh účetní a plemenné knihy. V knihovně cechu bylo obrovské množství knih a rozlehlá galerie portrétů králů a královen* a Eduard ze Mřelí znal ty aristokratické tváře lépe než svou vlastní. Trávil tam své polední přestávky.

Později se říkalo, že právě v téhle době se dostal pod špatný vliv. Jenže tajemství příběhu Eduarda, hraběte ze Mřelí, bylo, že se nedostal nikdy pod žádný vnější vliv, pokud nepočítáte všechny ty mrtvé krále a královny. Dostal se jen pod vliv sebe samého.

Tyhle věci bohužel většina lidí špatně chápe. Jednotlivci

* Pozn. autora: U *portrétů* byly často *diskrétní mosazné tabulky, které skromně zaznamenávaly jméno osoby, která toho krále či onu královnu zabila. Koneckonců, vždyť to byla galerie Cechu vrahů, že?*

nejsou přirozenými členy klubu lidské rasy, patří tam jen biologicky. Potřebují být hnáni Brownovým pohybem společnosti, což je mechanismus, s jehož pomocí lidské bytosti jedna druhé navzájem připomínají, že jsou... no dobrá... lidské bytosti. Navíc se také stále víc nořil do sebe, jak to v podobných případech bývá.

Neměl plán. Tak jako to lidé dělají, když na ně někdo zaútočí, i on se stáhl do pozic, které mohl lépe hájit, to v jeho případě znamená k minulosti. Pak se ale stalo něco, co mělo na Eduarda stejný účinek, jaký by měl na studenta vyhynulých ještěřů nález plesiosaurova v jezírku se zlatými rybičkami před domem.

Jednoho horkého odpoledne, poté co strávil téměř celý den ve společnosti zašlé slávy, vyšel z budovy cechu a zmateně zamrkal v jasném denním světle. Najednou mu do oka padla tvář minulosti, která kráčela ulicí a přátelsky se zdravila s lidmi okolo.

Nedokázal se ovládnout. Zvolal: „Hej, vy tam! Kdo j-jste?“

Minulost se zastavila. „Desátník Karotka, pane. Noční hlídka. To je pán ze Mřelí, že? Mohu vám nějak pomoci?“

„Cože? Ne! Ne. Věnujte se své práci.“

Minulost přikývla, usmála se na hraběte a vykročila dál, do budoucnosti.

Karotka přestal zírat na stěnu.

Utratil jsem tři tolary za, ikonografickou skříňku, to je taková bednička se šotkem uvnitř, který kreslí věci, co mu na ně otevřete okýnko. Je to dneska moc velká móda. Prosím, nalezněte přiložené obrázky mého pokoje, kde spím, a taky mých kamarádů z Hlídky, Noby je ten, co dělá to koumické gesto, ale je to nebroušený, diamant a hluboko uvnitř má zlatou žílu.

Znovu přestal psát. Karotka psal domů alespoň jednou týdně. Karotka měřil dva metry, ale byl vychován mezi trpaslíky

a jako trpaslík a teprve potom se mu dostalo jakés takés lidské výchovy. Literární tvorba pro něj byla dosti obtížná, ale byl velmi vytrvalý.

Počasí, psal dál, pomalu a opatrně, je pořád, velmi teplé...

Eduard tomu stále nemohl uvěřit. Prošel všechny záznamy. Znovu všechno zkontroloval. Vypτάval se tam, vypτάval se tady, a protože dokázal klást velmi nevinné otázky, lidé mu odpovídali. Nakonec si vyjel na dovolenou do hor Beraní hlavy, kde ho opatrné pátrání a ještě opatrnější otázky přivedly až do trpasličích dolů v okolí Ploskolebčí hory a následně až na jednu jinak zcela bezvýznamnou mýtinu v bukových lesích, kde mu, přesně jak doufal, několik minut trpělivého kopání odhalilo stopy spáleného dřeva.

Strávil tam celý den. Když skončil a ve světle zapadajícího slunce opatrně urovnával na místo výkopu vrstvu listí, byl si naprosto jistý.

Ankh-Morpork měl znovu krále.

A to bylo *správné*. Byl to *osud*, který to umožnil Eduardovi poznat právě ve chvíli, kdy on, Eduard, vymyslel svůj plán. A bylo *správné*, že to byl *Osud*, protože tak bude město *zachráněno* před svou nízkou současností svou *slavnou* minulostí. Měl v rukou *prostředky* a měl k dispozici *konec*. A z toho plyne... Eduardovy myšlenky často běžely podobným způsobem.

Dokázal myslet v kurzívě. Na takové lidi je ovšem potřeba dávat pozor.

Nejlépe z bezpečné vzdálenosti.

Moc mě zajímal váš dopis, kde jste mně v něm psali, jak do našeho dolu chodí, lidé a vypτάvají se na mě. Je to úžasné, jsem tady sotva pár dnů a už jsem populární.

Udělal mi velkou radost, že jste otevřeli šachtu, č. 7. Musím vám říct, že i když jsem tady ve městě moc spokojený, pořád se mi stýská po těch, starých zlatých časech doma.

Občas, když mám volno, sedávám ve sklepě a každou chvíli se udeřím do hlavy násadou sekerky, ale zdaleka to není ono.

Doufám, že vás dopis, zastihne v dobrém zdraví, s pozdravem

Váš milující adoptivní syn

Karotka.

Složil dopis, zasunul do něj ikonografie, zapečetil jej kusem vosku ze svíčky, který na něj přitiskl palcem, a vstrčil ho do kapsy. Trpasličí pošta do hor Beraní hlavy byla velmi spolehlivá. Stále více a více trpaslíků přicházelo pracovat do města, a protože jsou velmi svědomití, mnozí z nich posílali peníze domů. To způsobilo, že trpasličí pošta byla bezpečná jako máloco, protože byla pečlivě střežena. Trpaslíci velmi tíhnou ke zlatu. Každý silniční lupič, který chce zastavit vůz s trpasličí poštou výkřikem „Peníze nebo život!“, by si měl přinést rozkládací židli, něco k snědku a knihu na čtení, aby si ukrátil čekání, než se průvodci zásilek dohodnou, co dají raději.

Pak si Karotka umyl obličej, oblékl si koženou kazajku, kalhoty a kroužkovou zbroj. Připnul si hrudní plát, zasunul helmu pod paži a vykročil s úsměvem na tváři vstříc čemukoliv, co mu budoucnost nabídne.

Teď jsme v jiném pokoji a úplně jinde.

Byla to zchátralá místnost, kde se omítka loupala ze stěn a strop se propadal jako drátěnka v posteli tlustého muže. Pokoj byl přeplněn nábytkem.

Byl to starý, poctivý a pěkný nábytek, ale sem se nehodil. Ten nábytek patřil do velkých síní s vysokými stropy, kde se rozléhají ozvěny. Tady se dusil. Byla tady tmavá dubová křesla. Velké příborníky. Bylo tady dokonce celé brnění. Bylo tady sotva místo pro půltucet lidí, kteří seděli kolem obrovského stolu. Stůl se sem jen taktak vešel.

Kdesi ve stínech tikaly hodiny.

Těžké sametové závěsy byly zataženy, i když venku bylo stále ještě světlo. Vzduch byl těžký a nedýchatelný, a to jak díky horkému dni, tak svíci hořící v laterně magie.

Jediné světlo v místnosti vrhalo bílé prostěradlo, na které se z laterny magiky promítal poměrně dobrý portrét desátníka Karotky Rudykopalssona.

Malé, ale velmi vybrané publikum obraz pozorovalo s opatrně bezvýraznými tvářemi lidí, kteří jsou přesvědčeni, že jejich hostiteli chybějí v balíčku některé z vyšších karet, ale jsou ochotni si zahrát, protože právě zkonzumovali slušné jídlo a bylo by nevychované okamžitě odejít.

„Dobrá,“ nadhodil jeden z nich. „Myslím, že ho občas vídávám ve městě. No a co? Je to jenom obyčejný policajt, Eduarde.“

„Jistě. Je nutné, aby byl jen něčím obyčejným. P-podřadné místo v životě. Všechno to zapadá do klasického vzorce.“ Eduard ze Mřelí pokynul rukou. Ozvalo se cvaknutí a do štěrbin v laterně byl zasunut další kousek skla. „Tohle nebylo malováno za života. Král P-paramor. Tenhle obrázek byl namalován p-podle starého p-portrétu. A tohle“ – *cvak* – „je král Veltrik III. P-podle dalšího p-portrétu. Tohle je královna Algena IV... všímáte si té linie brady? Tohle“ – *cvak* – „je sedmipencová mince z doby p-panování Vedletroupa Bezvědomého, všimněte si opět, p-prosím, té linie brady a všeobecné stavby kostí, a tohle je“ – *cvak* – „je... obrázek květin ve váze obrácený vzhůru nohama, čapí nůsky, myslím. Co to má být?“

„Ehm, omlouvám se, sire Eduarde, zbylo mi pár sklíčků a skřeti ještě nebyli unavení takže –“

„Další obrázek, p-prosím. P-pak můžete odejít.“

„Jak račte, pane Eduarde.“

„Cestou se ohlaste u hlavního kata v mučírně!“

„Jak račte, pane Eduarde.“

Cvak!

„A tohle je moc p-pěkně udělaný obrázek – dobrá práce, Blinkine – to je obrázek busty královny Coanny.“

„Děkuji vám, pane Eduarde.“

„Větší kus obličejů by nám odhalil další podobnosti. Myslím, že to stačí. Můžete odejít, Blinkine.“

„Prosím, pane Eduarde.“

„Větší kus, než jen p-pouhé ucho.“

„Samozřejmě, pane Eduarde.“

Sluha za sebou uctivě zavřel dveře a odešel do kuchyně. Cestou smutně potřásal hlavou. Hrabata ze Mřelí si nemohla dovolit mučírnu ani kata už několik desetiletí. Aby udělal tomu starému brachovi radost, bude si muset vystačit s kuchyňským nožem a udělat, co se dá.

Návštěvníci čekali, až hostitel znovu promluví, ale jak se zdálo, on se k tomu neměl, i když tyhle věci se v Eduardově případě velmi špatně odhadovaly. Když byl vzrušený, netrpěl ani tak na zadrhávání v řeči, jako na chybně umístěné odmlky, jako kdyby zvýšená činnost mozku blokovala funkci jeho úst.

Nakonec se ozval jeden z hostů. „No dobrá. A co tím vším vlastně chcete říci?“

„Všichni jste viděli tu podobu. Není to očividné?“

„Ale no tak, to snad –“

Eduard ze Mřelí k sobě přitáhl kožený kufřík a začal roze-pínal popruhy, které jej stahovaly.

„Ale toho chlapce adoptovali zeměplošští trpaslíci. Našli ho jako dítě v p-pralese v horách Beraní hlavy. Bylo tam p-prý několik hořících vozů, mrtvá těla a takové věci. Byl to nejspíš útok lupičů. Trpaslíci také našli ve spálených troskách meč. On ho teď nosí. Velmi starý meč. A je neustále ostrý.“

„Ano? Svět je plný starých mečů. A brusných kamenů.“

„Ale tenhle byl ukrytý v jednom z těch vozů, který tam nakonec napůl shořel a rozpadl se. Zvláštní, nezdá se vám? Jeden by spíš očekával, že si ho ti cestovatelé p-položí spíš někam k ruce, ne? Aby ho mohli p-použít. V kraji p-plném banditů. A p-pak ten chlapec vyroste a... Osud... to zařídí tak, aby se jak on, tak meč dostali do Ankh-Morporku, kde se mladík stane

členem Noční hlídky. Neříkejte mi, že je to náhoda! Tomu nevěřím!“

„Ale to pořád ještě není žádný –“

Eduard zarazil mluvčího pokynem ruky a pak z truhlice vytáhl malý balíček.

„P-provedl jsem p-podrobná p-pátrání, rozumíte, a p-podařilo se mi najít místo, kde k útoku došlo. P-po velmi důkladné p-prohlídce toho místa jsem našel několik starých železných hřebů z kování vozu, p-pár měděných mincí a ve zbytcích zuhelnatělého dřeva... tohle.“

Přítomní natáhli krky, aby lépe viděli.

„Vypadá to jako starý prsten.“

„Ano, jeho p-povrch je do černa zašlý, jinak by ho už dávno našel někdo jiný. P-pravděpodobně byl také ukryt někde ve voze. P-podařilo se mi ho částečně vyčistit. Dá se dokonce přečíst nápis vyrytý uvnitř. A teď. Tady je katalog ankhských královských šperků sepsaný a nakreslený roku 907, za vlády krále P-pneumáta. Mohl bych, p-prosím, mohl bych vás upozornit na ten malý snubní p-prsten na spodním levém okraji téhle strany? Uvidíte, že umělec tady velmi vhodně zachytil i nápis uvnitř p-prstenu.“

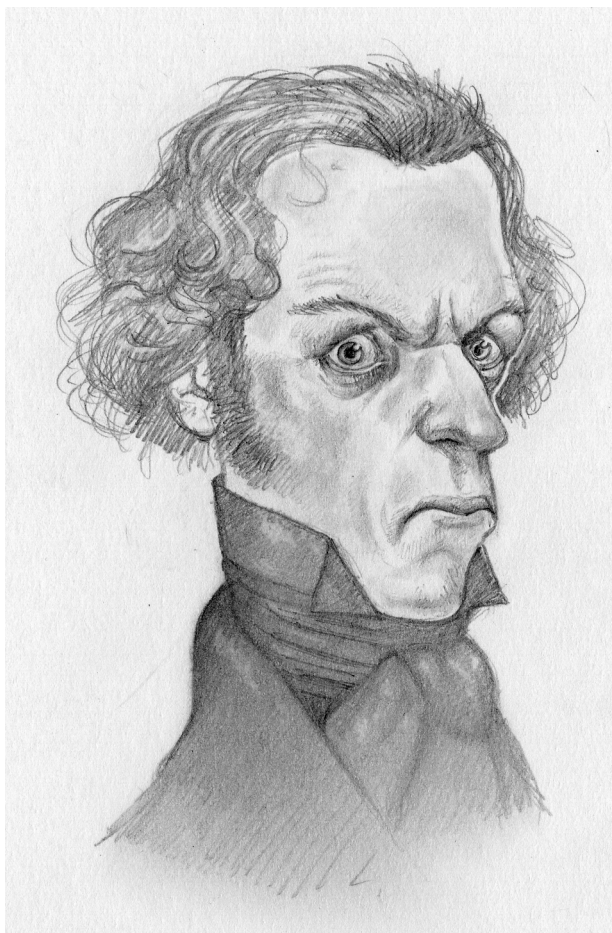
Trvalo několik minut, než si obrázek všichni prohlédli. Byli to od přírody podezřívaví lidé. Všichni byli potomky, u nichž byly podezřívavost a paranoia základními předpoklady přežití.

Všichni do posledního byli totiž šlechtici. Nebyl mezi nimi jediný, který by neznal jméno svého prapraprapradědečka a to, na kterou ošklivou nebo podezřelou chorobu zemřel.

Právě snědli nepříliš chutné jídlo, které ovšem zahrnovalo také pár doušků velmi starého a kvalitního vína. Přišli sem, protože všichni znali Eduardova otce a hrabata ze Mřelí byla dobrá stará rodina, i když teď její potomek žil za velmi omezených podmínek.

„Vidíte,“ řekl Eduard velmi pyšně, „ty důkazy jsou až neuvěřitelné. Máme krále!“

Jeho návštěvníci se pokoušeli vyhnout jeden druhému pohledy.

„Myslel jsem, že budete mít radost,“ řekl Eduard.

Nakonec lord Rzezacz vtělil do slov to, na co všichni přítomní mysleli. V těch modrých očích nebylo místo pro lítost, protože tu jste k přežití nepotřebovali, ale občas bylo možno si dovolit malou laskavost.

„Eduarde,“ řekl, „poslední ankh-morporský král zemřel před stoletími.“

„Rukou zrádců!“

„I kdybychom skutečně našli potomka, byla by dnes jeho královská krev už přece jen trochu zředěná, nemyslíš?“

„Královská krev *neřídne!*“

Aha, pomyslel si lord Rzezacz, takže on je *tenhle* druh. Mladý Eduard si myslí, že královský dotek dokáže vyléčit skrofulózu, jako kdyby královský původ byl ekvivalentem sírové masti. Mladý Eduard si myslí, že žádná ztráta krve není dost veliká, má-li dostat na trůn pravoplatného krále, a žádný úkol příliš těžký, jedná-li se o ochranu koruny. Jak romantické, opravdu.

Lord Rzezacz romantický nebyl. Rzezaczové se v pomonarchistických stoletích v Ankh-Morporku velmi dobře adaptovali. Prodávali a kupovali, pobírali renty, dělali si nové známosti a vytvářeli potřebné styky. Dělali prostě to, co dělali aristokraté vždycky – skasali téměř všechny plachty a přežívali, jak se dalo.

„No, možná že na tom něco je,“ připustil konejšivým tónem člověka, který hovoří s někým, kdo stojí na okenní římse, „ale my se teď musíme sami sebe ptát, *potřebuje* Ankh-Morpork v tomto čase skutečně krále?“

Eduard se na mluvčího podíval, jako kdyby se lord Rzezacz zbláznil.

„*P-potřebuje? P-potřebuje? Zatímco naši spoluobčané strádají p-pod jhem tyрана?*“

„Oh. To myslíš Vetinariho.“

„Cožpak nevidíte, co z města udělal?“

„Je to skutečně velmi nepříjemný a popudlivý mužík,“ prohlásila lady Žralounová, „ale neřekla bych, že nás zase tak moc terorizuje. Rozhodně ne nás jako takové.“

„Jedno mu musíte přiznat,“ řekl vikomt D’Obrussiel, „město funguje. Více méně. Různí lidé pracují a dělají věci.“

„Ulice jsou mnohem bezpečnější, než byly za šíleného lorda Picbudky,“ přidala se k němu lady Žralounová.

„Bezpečnější? Vždyť to byl p-právě Vetinari, kdo založil Cech zlodějů!“ vykřikl Eduard.

„Ano, jistě, to bylo samozřejmě velmi zpozdilé a trestuhodné. Na druhé straně, nevysoká měsíční platba... a člověk si chodí v bezpečí...“

„On vždycky říká,“ přispěchal lord Rzezacz se svou troškou, „že když ve městě má být nějaký zločin – a zločin nikdo nevy-mýtí, že? –, tak proč by to neměl být zločin organizovaný.“

„Mně se zdá,“ ozval se zase vikomt D’Obrussiel, „že všichni ti chlápci z cechů s ním vycházejí, protože kdokoliv jiný by mohl být horší, ne? A že už jsme zažili několik takových... problematických vládců. Pamatuje si někdo z vás na Sebevraždu Skřípce?“

„Nebo lorda Retardala Harmouna?“ nadhodil lord de Montoval.

„Lorda Mnohosměcha Scapulu,“ přidávala si lady Žralounová. „To byl muž, jehož humor byl někdy opravdu *velmi* ostrý a špičatý.“

„No, ale když dovolíte, tak na Vetinarim... s tím taky něco není tak úplně v...“ začal lord Rzezacz.

„Vím, co myslíte,“ přikývl vikomt D’Obrussiel. „Nemám rád to, jak vždycky ví, co si myslíte, ještě dříve, než si to začnete myslet.“

„Každý ví, že vrazi stanovili cenu jeho hlavy na milion tolarů,“ řekla lady Žralounová. „Tolik by to stálo toho, kdo by ho chtěl dát zabít.“

„Jeden se nemůže ubránit myšlence,“ zabručel lord Rzezacz,

„že by to stálo mnohem víc, kdyby měl mít člověk jistotu, že Patricij taky mrtev zůstane.“

„U všech bohů! Kam se p-poděla všechna p-pýcha? Kam se p-poděla čest?“ Všichni sebou vyděšeně trhli, když lord ze Mřelí prudce vyskočil ze svého křesla.

„Nemohli byste se chvíli p-poslouchat? P-prosím? P-podívejte se na sebe. Kdo z vás neviděl, jak byla jeho rodina od královských časů p-ponížena? Cožpak si už nepamatujete, jací lidé byli vaši p-prapředci?“ Obcházel rychlým krokem kolem stolu, takže všichni se za ním otáčeli na jednu nebo na druhou stranu. Pak rozhořčeně zvedl prst.

„Vy, lorde Rzezaczi! Váš p-prapředek byl jmenován baronem p-po tom, co sám jediný p-pobil třicet sedm Klačanů vyzbrojen p-pouhým špendlíkem. Je to tak?“

„Ano, ale...“

„A vy, lorde de Montovale... pane! První vévoda vedl šest set mužů ke slavné a epické p-porážce v bitvě u Quirmu! To už p-pro vás vůbec nic neznamená? A vy, lorde Adventurio, a vy, sire Jiří... jen tak sedíte v Ankhu, ve svých starých domech, se starými penězi a ještě staršími jmény, zatímco cechy – *cechy!* ta nejhorší lůza, jakou zplodili kupci a obchodníci, používám ovšem pro srozumitelnost slovo cechy – mají slovo v řízení města!“

Dvěma prudkými kroky přistoupil ke staré dubové knihovně a vytáhl odtamtud obrovskou, v kůži vázanou knihu a hodil ji na stůl z takové výšky, že se lordu Rzezaczovi převrhla sklenice.

„To je *Krkatilova Šlechta!*“ vykřikl. „Každý z nás tam najdeme stránky se svými jmény! Ta kniha nám patří! Jsme to my! Ale ten chlap vás zhyponotizoval! Ujišťuji vás, že je z masa krve, je to obyčejný smrtelník! Nikdo si ho nedovolí odstranit, p-protože si všichni myslí, že by se věci jenom zhoršily! U bohů!“

Jeho společnost vypadala zachmuřeně. To všechno byla samozřejmě pravda..., když věci předeštěte takhle. Ale neznělo to méně nepříjemně proto, že všechna ta slova vycházela z úst poněkud přehnaně patetického mladíka s nepřítomným pohledem.

„Ano, ano, staré dny a zašlé časy. Tyčící se věže, zástavy, rytířství a všechny tyhle věci,“ zabručel vikomt D’Obrussiel. „Dámy ve špičatých kloboucích. Chlápci v železe, kteří mydlí jeden druhého hlava nehlava, a tak dále. Ale podívejte, musíme přece držet krok s dobou –“

„To byl zlatý věk,“ prohlásil Eduard.

Můj bože, pomyslel si lord Rzezacz, on tomu skutečně věří.

„Víte, drahý hochu,“ začala opatrně lady Žralounová, „několik náhodných podobných rysů a jeden starý šperk – to vlastně nic moc nedokazuje, nemyslíte?“

„Má chůva mi říkala,“ přidal se k ní vikomt D’Obrussiel, „že *skutečný* král musí vytáhnout meč z kamene.“

„Ha, ano a vyléčit lupy,“ přikývl lord Rzezacz. „To je ovšem jenom legenda. Není to pravda. V každém případě mě tahle pověst velmi zajímala. Co je vlastně tak těžkého na tom, vytáhnout nějaký meč z kamene? Tu skutečnou práci už někdo udělal. Kdyby chtěl být fakticky užitečný, musel by především najít toho člověka, který meč do kamene zarazil, ne?“

Ozval se sbor úlevného smíchu. Tak si to Eduard pamatoval. Všechno to skončilo smíchem. Ne že by se smáli přímo jemu, ale on patřil k těm lidem, kteří si většinou smích vztahují osobně.

O deset minut později už byl Eduard ze Mřelí sám.

Umějí si to všechno tak snadno zdůvodnit! Kráčet s dobou! Čekal od nich víc. Mnohem víc. Odvažoval se doufat, že by je jeho snaha mohla inspirovat. Představoval si sám sebe v čele armády...

Do místnosti vešel Blinkin a uctivě při tom šoupal nohama.

„Tak jsem je všechny vyprovodil, pane Eduarde,“ oznámil.

„Děkuji vám, Blinkine. Můžete sklidit ze stolu.“

„Jistě, pane Eduarde.“

„Co se stalo se šlechtickou p-pýchou, Blinkine?“

„To nevím, pane, já ji nebral.“

„Nechtěli mě p-poslouchat.“

„Ne, pane.“

„Neměli *zájem* p-poslouchat!“

Eduard seděl u skomírajícího ohně a v klíně choval ohmatanou McLachtanovu knihu Rodokmen ankh-morporské dynastie. Z jejích stran k němu vyčítavě vzhlíželi mrtví králové a královny.

A tím to vlastně všechno mohlo skončit. V milionu vesmírů to také v tomhle místě skončilo. Eduard ze Mřelí pak stárnul a jeho obsese se změnila v jakýsi druh knižní posedlosti, takový, který se vyznačuje rukavicemi s ustríženými prsty a domácími trepkami z kobercoviny. Stal se největším žijícím expertem na královské rody, i když o tom věděl jen on sám, protože téměř nevycházel z domu. Desátník Karotka se stal seržantem Karotkou, a když se jeho čas naplnil, zemřel v sedmdesáti a v uniformě při velmi nepravděpodobném incidentu, v němž hrál jednu z hlavních rolí mravenečnick.

V milionu vesmírů strážníci Potroublo a Navážka nespadli do podzemí. V milionu vesmírů Elánus nenašel ony podivné spojené trubičky. (V jednom velmi podivném, i když teoreticky možném vesmíru pomalovalo vrtošivé tornádo budovu Hlídky pastelovými barvami. Rozmarný vítr současně spravil rozbitou zástrčku u dveří a udělal kolem ještě několik podobných podivných drobností.) V milionu vesmírů Hlídka neuspěla.

V milionech vesmírů tohle byla velmi krátká kniha.

Eduard klimbal s knihou na kolenou a měl sen. Snil o slavném zápase. Slavný – to bylo další důležité slovo v jeho osobním slovníku, stejně jako čest.

Jestliže zrádci a nečestní lidé nevidí pravdu, pak on, Eduard ze Mřelí, jest prstem Osudu.

Potíž s Osudem je samozřejmě v tom, že často je mu úplně jedno, kam prst položí.

Kapitán Samuel Elánus, ankh-morporská Městská stráž (Noční hlídka), seděl v průvanem zametané předsíni Patricijovy přijímací místnosti. Měl na sobě svůj nejlepší plášť, hrudní pancíř vyleštěný a helmici na kolenou.

S dřevěným obličejem zíral na protější stěnu.

Měl bych být šťastný, říkal si. A jsem. Jistým způsobem. Určitě. Šťastný jako nikdy.

Během několika dnů se ožení.

Přestane být členem Městské stráže.

Stane se nezávislým gentlemanem.

Sundal si bezmyšlenkovitě svůj měděný odznak a vyleštil ho cípem pláště. Pak ho pozvedl, až se od jeho patinového povrchu odrazily sluneční paprsky. AMMS Č. 177. Občas ho napadlo, kolik lidí nosilo ten odznak před ním.

No, v každém případě ho teď bude někdo nosit po něm.

Toto je Ankh-Morpork, město tisíce překvapení (jak se praví v Průvodci městem Cechu obchodníků). Je třeba říkat ještě něco víc? Obrovské místo, domov skoro milionu lidí, největší z měst Zeměplochy, rozkládající se po obou stranách řeky Ankh, vodní cesty tak blátivé, že vypadá, jako by tekla dnem vzhůru.

A návštěvníci říkají: Jak vůbec to velké město existuje? Co ho udržuje v chodu? Když má řeku, která se dá žvýkat, kde vlastně bere pitnou vodu? V čem leží základ jeho městské sociální politiky? Jak to, že proti všem zákonům pravděpodobnosti funguje?

Návštěvníci to ale zase tak často neříkali. Obvykle říkali takové ty věci jako: Kudy bych se dostal, no víte, k... do... no tam... k těm mladým dámám, víte, co myslím?

Ale kdyby v těch okamžicích alespoň chvíli mysleli *mozkem*, muselo by je něco takového napadnout.

Patricij Ankh-Morporku se opřel ve svém skromném křesle a na tváři se mu objevil zářivě spokojený úsměv nesmírně zaměstnaného člověka, který najde ve svém rozpisu denních povinností: 19.00-19.05 – Buď veselý, uvolněný a měj se k lidem.

„Nuže, abych vám řekl pravdu, kapitáne, když jsem dostal váš dopis, bylo mi to opravdu velmi líto...“

„Rozumím, pane,“ přikývl Elánius s tváří, která by zahanbila dřevěného houpacího koně.

„Prosím, sedněte si, kapitáne.“

„Děkuji, pane,“ přikývl Elánius. Zůstal stát. To byla věc jeho osobní pýchy.

„Ale samozřejmě to zcela chápu. Venkovské statky Berankinů jsou velmi rozlehlé, pokud vím. Jsem si jist, že lady Berankinová ocení vaši silnou pravici.“

„Díky, pane.“ Kapitán Elánius v přítomnosti vládce města vždy upíral pohled do bodu zhruba třicet centimetrů nad a patnáct centimetrů vlevo, měřeno od Patricijovy hlavy.

„A kromě toho z vás bude velmi bohatý muž, kapitáne.“

„Díky, pane.“

„Doufám, že jste o tom přemýšlel. S tím na vás padá zcela nová zodpovědnost.“

„Jistě, pane.“

Patriciji brzy došlo, že sám obstarává obě strany tohoto rozhovoru. Probral se papíry na stole.

„A já teď budu muset také jmenovat nového velícího důstojníka Noční hlídky,“ pokračoval. „Máte nějaký návrh, kapitáne?“

Jak se zdálo, sestoupil Elánius z oblak, kde se jeho mysl zatím pohybovala. Tohle *byla* záležitost Hlídky.

„No, v žádném případě Fred Tračnick... ten patří k těm seržantům od přírody...“

Seržant Tračnick, ankh-morporská Městská stráž (Noční hlídka) přeletěl pohledem inteligentní tváře nových rekrutů.

Pak si povzdechl. Pamatoval si ten den, kdy tady tak stál první den on. Starý seržant Zvrták. To byl otrokář! Jazyk jako bič! Kdyby se ten starý válečník dožil *tohoto*...

Jakže se tomu říká? Všeobecně přijatelný přístup při náborech nových členů, nebo tak nějak. Silikonová liga proti pomluvám neustále útočila na Patricije, takže teď...

A základní seznamovací ceremoniál.

„Zkuste to ještě jednou, strážníku Navážko,“ řekl s mírně unaveným výrazem. „Celý kumšt je v tom, že ruku zastavíte těsně před uchem. Tak, takže teď vstaňte z té země a zkuste zasalutovat ještě jednou. Tak. A teď... strážník Potroublo?“

„Zde!“

„Kde?“

„Přímo před vámi, seržante.“

Tračník sklopil zrak a o krok ustoupil. Vypuklá křivka jeho více než mocného břicha odhalila vzhůru obrácenou tvář strážníka Potroubla, pozoruhodnou svým inteligentním výrazem plným ochoty a jedním skleněným okem.

„Oh. Dobrá.“

„Jsem vyšší, než vypadám.“

Oh, bohové, pomyslel si seržant Tračník unaveně. Smíchejte je dohromady, rozdělte na dva díly a dostanete dva normální chlapy, až na to, že normální chlapi by se nedali nalejt do Hlídky. Troll a trpaslík. A to ještě není to nejhorší...

Elánus zabubnoval prsty na stůl.

„Takže Tračník ne,“ řekl. „Už není tak mladý, jak býval. Je čas posadit ho do budovy Hlídky a zaměstnat u stolu, stejně potřebujeme někoho, kdo by se staral o papíry. Kromě toho si teď i tak ukousl příliš velké sousto.“

„Přiznám, že jsem měl vždycky strach, aby mu nezaskočilo, když jsem ho viděl jít,“ přikývl Patricij.

„Tím mám na mysli především ty nováčky,“ vysvětlil mu Elánus významně. „Vzpomínáte, pane?“

Ty, o kterých jste mi řekl, že je musím přijmout? – dodal si v soukromí své vlastní hlavy. Nemohli samozřejmě nastoupit do Denní hlídky. A ti šašci z Palácové gardy je taky nemohli přijmout. Ó, to nikoliv! Strčte je do Noční hlídky, stejně je to jenom takový vtip, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Budou ve stavu a přitom je nikdo vlastně nevidí. Alespoň nikdo důležitý.

Elánius se vzdal dalších protestů jen proto, že jeho problém už to dlouho nebude.

Nebylo to snad tím, že by byl druhista, pomyslel si. Ale Hlídka, to byla práce pro muže.

„A co desátník Nóblhóch?“ nadhodil Patricij.

„Noby?“

V duchu si oba společně promítli obrázek desátníka Nóblhócha.

„Ne.“

„Ne.“

„A pak je tady samozřejmě,“ Patricij se usmál, „desátník Karotka. Skvělý mladý muž. A už si udělal velmi dobré jméno, pokud vím.“

„To... je... pravda,“ přikývl Elánius.

„Co kdybychom to vzali jako další příležitost k povýšení? Ocenil bych vaši radu.“

Elánius si v duchu představil desátníka Karotku...

„Tohle,“ vysvětloval desátník Karotka, „je Středová brána. Slouží celému městu. Proto ji střežíme.“

„Před čím?“ zeptala se strážnice Angua, poslední z nováčků.

„No, vždyť to znáte. Barbarské hordy, kmeny krvežíznivých domorodců, loupeživé armády... a takové ty věci.“

„Cože? A to jako jenom *my dva*?“

„My? Ale ne!“ Karotka se zasmál. „To by byla pěkná hloupost, nemyslíte? Ne ne, když uvidíte něco takového, začnete zvonit co nejhlasitěji na svůj zvonek.“

„A co se stane potom?“

„Seržant Tračník, desátník Nóblhóch a zbytek Hlídky přiběhnou tak rychle, jak to jen půjde.“

Strážnice Angua přeletěla očima daleký obzor.

A usmála se.

Karotka se začervenal.

Strážnice Angua zvládla salutování ze všech nejrychleji. Za-

tím sice ještě neměla kompletní uniformu a nebude ji mít, dokud někdo neodnese její... dobrá, postavme se k tomu čelem... *hrudní* plát ke starému zbrojíři Jakonovovi a neřekne mu, aby ho *tady a tady* pořádně vyklepal. Kromě toho žádná helma na světě neskryje tu záplavu popelavě světlých vlasů, ale jak desátníka Karotku napadlo, strážnice Angua ty věci vlastně vůbec nebude potřebovat. Lidé se budou i tak stavět do fronty, aby se dali zatknout.

„A co budeme dělat teď?“ zeptala se.

„Budeme pokračovat zpět na strážnici,“ odpověděl Karotka. „Seržant Tračnick bude číst večerní hlášení.“

Zvládla i „pokračování“. Je to speciální chůze, kterou vymysleli unavení poddůstojníci a policisté v celém mnohovesmíru – nevelké zvednutí nohy v nártu, pak opatrný posuv nohy vpřed, krok, kterým můžete kráčet hodinu za hodinou, ulici za ulicí. Strážník Navážka ještě nebyl zralý naučit se „pokračování“, rozhodně ne do té doby, než se odnaučí při každém zasalutování sám sebe omráčit.

„Seržant Tračnick,“ zaváhala Angua, „to je ten tlustý, ano?“
„Správně.“

„A proč si chová tu opici?“

„Hm,“ poškrabal se Karotka za uchem, „myslím, že to mluvíte o desátníku Nóbhlóhovi...“

„To je člověk? Ale vždyť má obličej jako ty hlavolamy pro děti: spojte tečky podle čísel a dostanete...!“

„Má pěknou sbírku vřídků, chudák, to je pravda. Dokáže s nimi neuvěřitelné věci. Snažte se, abyste nikdy nestála mezi ním a zrcadlem.“

Na ulicích nebylo mnoho lidí. Bylo příliš horko, dokonce i na ankh-morporské léto. Z každé plochy sálalo vedro. Řeka se povalovala ve svém řečišti stejně rozmrzele jako student po flámu, kterého se někdo snaží vytáhnout z postele už v jedenáct dopoledne. Lidé, kteří neměli nutné povinnosti venku, posedávali v nejchladnějších místnostech domů a ven vycházeli jen v noci.

Karotka procházel rozpálenými ulicemi s majetnickým výrazem a lehkou patinou potu získaného poctivou prací a občas si s někým vyměnil pozdravy. Karotku znal každý. Byl snadno k poznání. Nikdo jiný v městě neměřil přes dva metry a neměl mohutnou hřivu ohnivě rudých vlasů. Kromě toho Karotka chodil, jako kdyby mu město patřilo.

„Na strážnici jsem zahlédla nějakého muže, jehož tvář vypadala jako vytesaná z kamene,“ ptala se Angua, když pokračovali po Široké cestě, které moderní mládež říkala podle cizozemských vzorů Broad Way. „Kdo to byl?“

„To byl troll Navázka,“ odpověděl Karotka. „Kdysi to býval malý kriminálníček, ale od té doby, co se dvoří Rubíně, dal se na—“

„Ne, myslím toho *muže*,“ přerušila ho Angua, která začínala zjišťovat to, co většina ostatních už věděla, totiž že Karotka má tak trochu potíže s metaforami. „Tvář jako bouř – jako někdo, kdo je velmi rozladěný.“

„Jo to! To byl kapitán Elánus. Ale ten nebyl *naladěný* nikdy. On koncem týdne odchází ze služby a bude se ženit.“

„Nevypadá to, že by z toho byl obzvlášť šťastný.“

„To já nepoznám.“

„Taky si myslím, že se mu moc nelíbí nováčkové.“

Další věc, kterou desátník Karotka proslul, byla, že nedokázal lhát.

„No, on si fakticky na trolly moc nepotrpí,“ přikývl. „Ten den, co se doslechl, že musíme přijmout mezi nováčky alespoň jednoho trolla, jsme z něj nedostali jediné slovo. A pak se rozhodlo, že musíme vzít i jednoho trpaslíka, nebo z toho bude velký malér. Já jsem sice taky trpaslík, ale místní trpaslíci tomu moc nevěří.“

„Ale neříkejte,“ podivila se Angua a zvedla hlavu, aby mu viděla do tváře.

„Moje matka mě adoptovala,“ vysvětlil jí Karotka.

„Aha. No dobrá, ale já nejsem ani troll, ani trpaslík,“ nadhodila Angua sladkým hlasem.

„No jo, jenže vy jste žen—“

Angua se zastavila. „Tak v tom je to? Pro rány boží! Vždyť žijeme ve století Ovocného netopýra! U všech bohů, on vážně ještě dnes myslí takhle?“

„On je ve svém myšlení trochu konzervativní.“

„Spíš zakonzervovaný, řekla bych.“

„Patricij prostě rozhodl, že v Hlídce musí být zastoupeni členové menšinových skupin obyvatelstva.“

„Menšinových skupin!“

„Promiňte. No, on s námi bude už jen několik dnů a –“

Někde na druhé straně ulice se ozval tříštivý zvuk. Obrátili se právě ve chvíli, kdy z nedaleké taverny vyrazila postava a jako zajíc se rozběhla ulicí. V patách se jí hnal – alespoň prvních několik kroků – tlustý muž v zástěře.

„Stůj! Chyťte ho! Nelicencovaný zloděj!“

„Ale,“ řekl si Karotka spíše pro sebe. Přešel ulici a provázen Anguou, jež mu klusala po boku, došel k tlustému muži, který se udýchaně zastavil.

„Dobrý den, pane Flanelli,“ řekl Karotka. „Nějaké potíže?“

„Ukradl mi sedm tolarů a neukázal mi zlodějské oprávnění!“ stěžoval si hostinský. „Co s tím uděláte? Já poctivě platím daně!“

„Každým okamžikem se pustíme do rychlého pronásledování,“ odpověděl mu Karotka nevzrušeně a vytáhl z kapsy svůj zápisník. „Tak sedm tolarů, říkáte?“

„Ne, bylo jich alespoň čtrnáct!“

Hostinský Flanelli si prohlédl Anguu od hlavy k patě. Muži si tu příležitost nechali málokdy ujít.

„Proč má na hlavě tu helmu?“ zeptal se nakonec.

„Je to nová členka Noční hlídky, pane Flanelli.“

Angua vrhla na Flanelliho zářivý úsměv. Ten o krok ustoupil.

„Ale vždyť je to –“

„Musíme držet krok s dobou, pane Flanelli,“ řekl Karotka a zasunul zápisník do kapsy.

Flanelli se vrátil zpět k obchodním záležitostem.

„A zatím mizí někde v ulicích města mých osmnáct tolarů, které už nikdy neuvidím,“ prohlásil ostře.

„Oh, *nil desperandum*, pane Flanelli, *nil desperandum*,“ řekl Karotka vesele. „Pojďte, strážnice Anguo. Budeme pokračovat v pátrání.“

A pokračovali dál, zatímco Flanelli za nimi zíral s otevřenými ústy.

„A nezapomeňte na mých pětadvacet tolarů!“ vykřikl na ně nakonec.

„Nebudeme toho muže *pronásledovat*?“ zeptala se Angua, která musela každou chvíli popoběhnout, aby Karotkovi stačila.

„To nemá cenu,“ zavrtěl hlavou Karotka a zahrnul do uličky tak úzké, že její ústí mezi domy nebylo skoro vidět. Protahoval se hlubokým stínem mezi vlhkými stěnami porostlými mechem.

„Zajímavá věc,“ zabručel přes rameno. „Vsadím se, že neexistuje mnoho lidí, kteří vědí, že ze Široké cesty můžete projít přímo do Zefýrovy uličky. Zeptejte se, koho chcete. Řeknou vám, že se nedostanete ven na druhém konci Košilaté uličky. Jenže to jde, protože vám stačí projít Mormiovou ulicí a pak se protáhnete tou ozdobnou mříží *tady* do Borborygmikovy ulice – výborně, ty pruty jsou ze skvělého železa – a jsme v Bývalé uličce –“

Došel ke konci uličky, zastavil se a chvíli naslouchal.

„Na co čekáme?“ zeptala se Angua.

Ozval se zvuk pádících nohou. Karotka se opřel o zeď a vystrčil jednu ruku do Zefýrovy uličky. Pak uslyšeli tupý náraz. Karotkova paže se nepohnula ani o kousek. Muselo to být stejné jako narazit v běhu do traverzy přes cestu.

Podívali se na bezvědomou postavu. Po dláždění se kutálely stříbrné tolary.

„Hochu, hochu, hochu,“ zavrtěl Karotka hlavou. „Chudák tuhle Tutedř. On mi *slíbil*, že už toho nechá. No co se dá dělat...“

Zvedl jednu nohu nehybné postavy.

„Kolik je těch peněz?“

„Vypadá to jako tři tolary,“ odpověděla Angua.

„Skvělá práce. To je přesně ta částka.“

„Ale ne, ten hospodský přeci říkal, že –“

„Tak jdeme. Zpět na strážnici. Tak pojď, Tutedí. Dneska máš opravdu šťastný den.“

„Jak to, že je to jeho šťastný den?“ žasla Angua. „Vždyť byl chycen skoro při činu, ne?“

„Jasně. Ale chytili jsme ho my, ne někdo z cechu. Zástupci Cechu zlodějů by na něj nebyli tak hodní jako my.“

Hlava bezvědomého zlodějíčka nadskakovala na kočičích hlavách.

„Čörne tři toláče, a šups, hurá domů, to je celý Tutedí. Nejhorší zloděj na světě.“

„Ale před chvilkou jsi říkal, že Cech zlodějů –“

„Až tady budeš nějaký ten den, pochopíš, jak to všechno funguje,“ přerušil ji Karotka. Tutedíova hlava nadskočila na obrubníku. „Více méně,“ dodal Karotka. „Ale funguje to. Budeš se divit. Všechno to funguje. Přál bych si, aby to tak nebylo. Ale je.“

V téže době, co byl Tutedí laskavě odváděn do bezpečí vězení v budově Hlídky, byl zabit klaun.

Procházel právě úzkou temnou uličkou s jistotou člověka, který má s Cechem zlodějů pro letošní rok vyrovnané všechny účty, když se před ním objevila temná postava s kápí na hlavě.

„Ferdinande?“

„Oh... á, dobrý večer, to je sir Eduard, že?“

Postava zaváhala.

„Právě jsem se vracel do cechu,“ vysvětloval Ferdinand.

Postava v kápí přikývla.

„Není vám nic?“ zeptal se Ferdinand.

„Tohle je mi opravdu moc líto,“ řekl muž v kápí. „Ale je to p-pro dobro města. Není v tom nic osobního.“

Přešel za klauna. Ferdinand ucítil podivné zaskřípění a jeho osobní vnitřní vesmír se vypnul.

Pak se posadil.

„Au,“ začal, „to bo–“

Ale ono už to nebolelo.

Eduard ze Mřelí se na něj díval se zhrozeným výrazem.

„Oh... nechtěl jsem tě udeřit tak silně! Chtěl jsem tě jenom omráčit, abych tě dostal z cesty!“

„A proč jste mě musel vůbec praštit?“

Pak najednou nabyl Ferdinand dojem, že Eduard se vlastně nedívá tak docela na něj a určitě na něj nemluví.

Sklopil oči k zemi a zažil ten prapodivný pocit, známý jen těm právě zesnulým – hrůzu z toho, co vidíte ležet před sebou, následovanou vzápětí neodbytnou otázkou: Kdo se to vlastně dívá?

ŤUK, ŤUK.

Zvedl hlavu.

„Kdo je tam?“

SMŘÍ.

„Čí smrt?“

Vzduchem proběhl chladný závan. Ferdinand čekal. Eduard ho zoufale popleskával po tváři... tedy po tom, co ještě před chvílí bylo jeho obličejem.

VÍTE, TAK MĚ NAPADLO, JESTLI BYCHOM NEMOHLI ZAČÍT ZNOVU OD ZAČÁTKU? OBÁVÁM SE, ŽE TO VŠECHNO TAK DOCELA NECHÁPU.

„To je mi líto,“ kývl hlavou Ferdinand.

„Mně je to líto!“ zasténal Eduard. „Měl jsem ty nejlepší úmysly!“

Ferdinand pozoroval svého vraha, jak táhne jeho... to... tělo pryč.

„Nic osobního, říká,“ ušklíbl se. „To jsem vážně rád. Jak by to teprve vypadalo, kdyby to *bylo* něco osobního. Strašně by mě mrzelo, kdyby mě měl někdo zabít z osobních důvodů.“

VÍTE, UŽ NĚKOLIKRÁT MI ZEMŘELÍ VYČÍTALI, ŽE BYCH SE MĚL CHOvat TAK NĚJAK... LIDŠTĚJI.

„Řekněte mi *proč*? Myslel jsem, že spolu docela dobře vycházíme? V mém povolání je velmi těžké, udělat si nějaké přátele. Ve vašem povolání asi taky, že?“

TVRDILI, ŽE BYCH JIM TO MĚL VŽDYCKY OZNÁMIT NĚJAK MÍRNĚJI.

„Jednu minutu si jen tak klidně jdu, vzápětí je po mně! Proč?“

NEBERTE SI TO TAK. MYSLETE SI, ŽE TO NENÍ NIC JINÉHO NEŽ DLOUHODOBÁ PROSTOROVÁ INDISPOZICE.

Stín klauna Ferdinanda se obrátil ke Smrťovi.

„O čem to mluvíte?“

JSTE MRTEV.

„Já vím.“ Ferdinand se uklidnil a přestal tak intenzivně přemýšlet o událostech v tom stále více nereálném minulém světě. Smrť věděl, že tak to po prvotním zmatku probíhá u většiny lidí. Koneckonců, to nejhorší, co je mohlo potkat, už měli za sebou. Tedy... při troše štěstí.

KDYBYSTE BYL TAK LASKAV A MOHL MĚ NÁSLEDOVAT...

„Budou tam šlehačkové dorty? Červené nosy? Žonglování? A co pytlovité kalhoty?“

NIC TAKOVÉHO.

Ferdinand strávil skoro celý svůj krátký život jako klaun. Pod pestrobarevným make-upem mu po tváři přeběhl pochmurný úsměv.

„Tak to se mi začíná líbit.“

Elániova schůzka s Patricijem skončila jako všechny takové schůzky. Host odchází s nejistým, nicméně neodbytným podezřením, že právě taktak vyvázl holým životem.

Elánius se vydal navštívit svou nastávající. Věděl dobře, kde ji najde.

Nad vysokou dvoukřídlovou bránou v Morfeově ulici se skvěl nápis: Zde Jsou Draci.

Mosazná tabulka *vedle* brány hlásala: Ankh-morporská Sluneční svatyně chorých draků.

Stál tam také malý dutý a patetický dráček nakaširovaný z papírmaše, který v předních tlapkách nesl pokladničku. Pokladnička byla připevněna silným řetězem ke zdi. Na pokladničce byl nápis: Nenechte můj plamen vyhasnout.

Tady trávila lady Sibyla Berankinová většinu svého času.

Byla, jak někdo Elániovi prozradil, bohatší než kterákoliv jiná žena v Ankh-Morporku. Ve skutečnosti měla mnohokrát větší majetek, než by daly dohromady *všechny* ostatní ženy v Ankh-Morporku.

Lidé říkali, že to bude zvláštní svatba. Elánius se k lidem, kteří mu byli sociálně nadřazení, choval se špatně skrývanou nechutí, protože z žen takového postavení ho bolela hlava a při spatření mužů ho svědily pěsti. A Sibyla Berankinová byla potomkem jedné z nejstarších rodin v Ankh. Osud však ty dva k sobě přimáčkl jako vodní vír dva úlomky dřeva a oni se poddali nevyhnutelnému...

Když byl Samuel Elánius malý chlapec, myslel si, že všichni bohatí jedí ze zlatých talířů a žijí v domech z mramoru.

Teď se naučil něco nového: ti *opravdu* bohatí si mohou dovolit být chudí. Sibyla Berankinová žila v chudobě, jakou si mohli dopřát jen ti nejbohatší, v chudobě, ke které se přistupovalo z druhé strany. Ženy, které byly jen zámožné, šetřily a kupovaly si šaty ušité z hedvábí, lemované krajkami a vyšívané perlami, ale lady Berankinová byla tak bohatá, že si mohla dovolit dupat po celém domě v holínkách a tvídové sukni, kterou měla ještě po své matce. Byla tak bohatá, že si mohla dovolit živit se jen suchary a chlebem s máslem a se sýrem. A to ještě máslo občas vynechávala. Byla tak bohatá, že žila ve třech místnostech čtyřiatřicetipokojového domu. Zbytek místností byl plný velmi drahého a velmi starého nábytku, pokrytého přehozy proti prachu.

Elánius nakonec došel k názoru, že tihle bohatí jsou tak bohatí proto, že si mohli dovolit utrácet méně peněz.

Vezměte si například boty. On si vydělal třicet devět tolarů

měsíčně plus příplatky. Pár skutečně dobrých kožených bot stál padesát tolarů. Ale boty za *přijatelnou* cenu, takové, které vydržely sezonu, někdy i dvě, i když po tom, co se ošlapaly, do nich pekelně teklo, stály deset tolarů. Právě takové boty si Elánius kupoval a nosil je, dokud vydržely. Druhou sezonu už mívaly podrážky tak slabé, že i v mlhavé noci poznal podle dláždění, na kterém místě Ankh-Morporku se právě nachází.

Věc spočívala v tom, že dobré boty vydržely roky a roky. Člověk, který si mohl dovolit dát padesát tolarů za pořádné boty, měl obutí, jež jeho nohy udrží v suchu ještě za deset let, zatímco chudák, který si mohl dovolit dát za boty jen deset tolarů, utratí za stejnou dobu sto tolarů, a přitom bude mít prakticky *pořád mokré nohy!*

Tohle byla „botová teorie“ sociálně-ekonomické nespravedlnosti kapitána Elánia.

Další háček například spočíval v tom, že lady Berankinová si nemusela skoro nic kupovat. Dům byl plný těžkého, solidního nábytku, který nakoupili její předkové. Nikdy se neopotřeboval. Měla celé bedny plné šperků, které se podle všeho tak nějak za staletí nastřádaly samy. Elánius viděl vinný sklep, ve kterém by se mohla celá rota speleologů opít nejen do němoty, ale do stavu, ve kterém by jim bylo úplně jedno, že se tam ztratili beze stopy.

Lady Sibyla Berankinová žila spokojeně ze dne na den při nákladech, jak si Elánius spočítal, které byly zhruba polovinou toho, co denně utrácel on. Za draky však utrácela mnohem více.

Sluneční svatyně chorých draků byla postavena s velmi, opravdu velmi silnými stěnami, velmi, skutečně velmi lehkou nekotvenou střechou a všemi ostatními architektonickými znaky, které nalézáme u muničních továren.

A to všechno proto, že přirozený stav obyčejného bahenního draka je být chorý a přirozený stav chorého draka je být rozmáznutý po stěnách, podlaze a stropě místnosti, kde se právě nalézal. Bahenní drak je špatně udržovaná, nebezpečně nestálá chemická továrna krátce před výbuchem. Měřeno ve vteřinách.

Spekulovalo se s tím, že zvyk bahenních draků vybuchovat, když jsou podráždění, vzrušení, vystrašení nebo se jen tak nudí, je jistý vypěstovaný obranný reflex, který má zastrašit jejich nepřátele a zajistit drakům přežití*. Sežerte draka, hlásají ony výbuchy, a budete mít žaludeční obtíže takového druhu, že je budete moci nejlépe vystihnout slovy „poloměr výbuchu“.

Proto Elánius otevíral dveře velmi opatrně. Okamžitě ho zaplavil dračí pach. Byl to nezvyklý pach i na ankh-morporská měřítká. Připomínal Elániovi jezírko, do kterého se několik let házel veškerý odpad Cechu alchymistů a pak ho někdo vysušil.

Malí draci na něj hvízdali a syčeli ze svých kotců po obou stranách cesty. Vylétlo z nich i několik rozčilených plamíneků a s tichým sykotem mu opálilo chloupky na nahých lýtkách.

Sibylu Berankinovou našel ve společnosti dvou nezařaditelných mladých žen v kalhotách, které pomáhaly s provozem Svatyně. Všeobecně se jim říkalo Sára nebo Ema a Elániovi připadaly všechny stejné. Všechny tři teď zápasily s něčím, co vypadalo jako splašený pytel brambor. Lady Berankinová uslyšela kroky a zvedla hlavu.

„Ah, jde Sam,“ zaradovala se. „Podrž tohle, buď tak hodný.“

Do náručí mu byl vhozen onen pytel. V témže okamžiku proťal dno pytle dráp a v srdečném pokusu ho rozpárat zaskřípal Elániovi na hrudním plátu. Na druhém konci se z vaku vydrala hlava se špičatýma ušima a na kapitána Hlídky se na okamžik zaostřily dvě planoucí rudé oči. Zuby přeplněná tlama se otevřela a Elánia zaplavil oblak pekelně páchnoucí páry.

Lady Berankinová chytila obludku jednou rukou za spodní čelist a druhou jí vrazila až po loket do chřtánu.

„Dostala jsem tě!“ Obrátila se k Elániovi, který byl ztuhlý hrůzou. „Ten malý mizera si nechce vzít svou vápencovou pi-

* Pozn. autora: *Samozřejmě je třeba dívat se na to z pohledu druhu jako takového. Ne z pohledu onoho draka, který se právě snáší v malých kouscích na okolní krajinu.*

lulku. Polkni. *Polkni!* No proto. Hodný kluk. Už ho můžeš pustit.“

Pytel vyklouzl Elániovi z rukou.

„Ošklivý případ bezplamenné chřipky,“ vysvětlovala lady Berankinová. „Doufejme jenom, že se nám to podařilo podchytit včas.“

Drak se vymotal z pytle a rozhlédl se kolem po něčem, co by mohl zapálit. Všichni se mu snažili uklidit z cesty.

Pak se mu pohled očí spojil u kořene čenichu a drak škytl.

Vápencová pilule zasvištěla vzduchem a narazila na protější zeď.

„*Všichni k zemi!*“

Přítomní se vrhli do úkrytů, které jim poskytovaly předměty jako vodní koryto nebo hromada spečeného uhlí.

Drak škytl znovu a zatvářil se užasle.

Pak vyletěl do povětří.

Vystrčili hlavy, až když se rozptýlil kouř, a upřeli oči na smutný malý kráter.

Lady Berankinová vytáhla z kapsy své kožené kombinézy kapesník a vysmrkala se.

„Ubohý malý idiot,“ řekla. „No co se dá dělat. Jak se máš, Same? Byl jsi navštívit Havelocka?“

Elánius přikývl. Pomyslel si, že si nikdy v životě nezvykne na představu, že Patricij Ankh-Morporku má nějaké křestní jméno, natož že ho někdo zná tak dobře, že mu tím jménem říká.

„Víš, myslel jsem na tu dnešní večeři,“ začal zoufale. „Podívej, vážně by bylo lepší, kdybych –“

„Nebud' hloupý,“ řekla lady Berankinová. „Bude se ti to líbit. Už je načase, aby ses potkal se Správnými lidmi. Dobře to víš.“

S pohřebním výrazem přisvědčil.

„Takže tě čekáme doma v osm večer,“ pokračovala. „A netvař se tak. *Strašlivě* ti to pomůže. Jsi příliš dobrý na to, abys

trávil noci pochůzkami po mokrých a temných ulicích. Je čas, abys vstoupil do světa.“

Elánius jí chtěl říci, že *miluje* ty potulky po mokrých nočních ulicích, ale nebylo by to k ničemu. On je zase tak moc nemiloval. Jenže to bylo to, co vždycky dělal. Považoval svůj odznak za součást sebe sama, stejnou jako vlastní nos. Nemiloval ho, ale necítil k němu ani nenávisť. Byl to prostě jeho odznak.

„Takže příběhni. Bude to velká legrace. Máš kapesník?“

Elánius propadl panice.

„Cože?“

„Dej mi ho.“ Podržela mu kapesník před ústy. „Plivni,“ přikázala.

Pak mu pečlivě otřela černou šmouhu z tváře. Jedna ze zaměnitelných Em se tiše zachichotala. Lady Berankinová ji ignorovala.

„Tak,“ přikývla spokojeně. „Už je to lepší. Teď běž a udržuj nám bezpečné ulice. A jestli při tom chceš udělat něco *opravdu* užitečného, najdi Buclíka.“

„Buclíka?“

„Včera večer utekl ze svého kotce.“

„Drak?“

Elánius zasténal a vytáhl z kapsy laciný doutník. Bahenní draci se stávali pro město čím dál tím větší obtíží. Lady Berankinovou to velmi rozčilovalo. Lidé si je koupili, když byli dráčci dlouzí deset centimetrů a byli skvělí na zapalování ohňů a lamp, ale když pak povyrostli a začali propalovat nábytek a nechávali po sobě vyleptané díry v kobercích, podlahách a sklepních stropěch pod nimi, vyhodili je na ulici a ponechali osudu.

„Zachránili jsme ho od kováře v Jednoduché uličce,“ vysvětlovala mu lady Berankinová. „Povídám mu ‚můj dobrý muži, můžete používat výheň jako každý jiný‘. Chudáček malý.“

„Takže Buclík,“ přikývl Elánius. „Nemáš oheň?“

„Má modrý obojek,“ poučovala ho dále lady Berankinová.

„Dobře, dobře.“